

1 Jaké druhy lhůt se uplatňují v občanskoprávních řízeních?

Z procesního hlediska je podle obecné definice procesní lhůtou časový úsek, během něhož musí být určité procesní úkony provedeny, nebo jsou naopak zakázány. Lhůty jsou upraveny v člancích 180–186 zákona č. 134/2010 o občanském soudním řádu ve znění pozdějších změn a doplňků (který vstoupil v platnost dne 15. února 2013).

Co se týká různých druhů lhůt, které jsou použitelné v občanskoprávním řízení, všechny tyto lhůty jsou klasifikovány podle způsobu, jakým jsou stanoveny, a to jako zákonné, soudcovské nebo smluvní (bez ohledu na jejich povahu). Zákonnými lhůtami jsou lhůty výslovně stanovené v zákoně, které jsou v zásadě pevné, takže je soudce nebo účastníci nemohou zkrátit či prodloužit (například pětidenní lhůta pro doručení předvolání). Zákon výjimečně umožňuje prodloužení nebo zkrácení určitých zákonných lhůt. Soudcovskými lhůtami jsou lhůty, které soud stanoví během projednávání věci, a to pro dostavení se účastníků k soudu, výslech svědků, poskytnutí jiných důkazů, tj. písemností, znaleckých posudků atd. Smluvními lhůtami jsou lhůty, které mohou stanovit účastníci během projednávání sporů a které nevyžadují schválení soudního orgánu.

V závislosti na druhu jsou procesní lhůty závazné (prekluzivní) a prohibitivní (odkladné), přičemž prvními lhůtami jsou lhůty, během nichž musí být proveden určitý procesní úkon (např. lhůty pro podání opravného prostředku – odvolání, dovolání atd.), a druhými lhůtami lhůty, během nichž zákon procesní úkony zakazuje.

Další kritérium pro klasifikaci lhůt souvisí se sankcí, která je použitelná v případě jejich nedodržení, přičemž lhůty jsou absolutní a relativní. Nejsou-li dodrženy absolutní lhůty, má to nepříznivý dopad na platnost procesních úkonů, zatímco nedodržení relativních lhůt může mít i v případě, že nevede nutně k neplatnosti procesních úkonů, za následek uložení disciplinárních nebo finančních sankcí provinilým účastníkům (lhůta pro vydání rozhodnutí, přípravná lhůta atd.).

V souvislosti s dobou trvání mohou být lhůty vyjádřeny v hodinách, dnech, týdnech, měsících a rocích a tato klasifikace je stanovena rovněž v článku 181 občanského soudního řádu. Mimoto existují zvláštní případy, kdy zákon výslovně nestanoví určitý druh lhůty (v hodinách, dnech atd.), nýbrž okamžik pro provedení procesního úkonu (například v případě námítky proti výkonu rozhodnutí, kterou lze podat do doby provedení posledního opatření k výkonu rozhodnutí), nebo obsahuje ustanovení, která udávají, že úkon je třeba provést „neprodleně“ nebo „co nejdříve“ či „bezodkladně“.

2 Seznam dnů pracovního klidu podle nařízení (ES/Euratom) č. 1182/71 ze dne 3. června 1971.

Podle rumunského právního řádu jsou dny pracovního klidu všechny soboty a neděle, které jsou doplněny o státní svátky (Národní den – 1. prosinec, Svátek práce – 1. květen) a významné náboženské svátky (Vánoce – 25. a 26. prosinec, Velikonoce – dva dny a svatodušní svátky – jeden den v závislosti na kalendářních datech, Nanebevzetí Panny Marie – 15. srpen, svátek sv. Ondřeje – 30. listopad), Nový rok – 1. a 2. leden.

3 Jaká jsou obecná pravidla pro počítání lhůt v různých řízeních ve věcech občanských a obchodních?

Platná pravidla týkající se lhůt jsou obsažena v člancích 180–186 občanského soudního řádu.

4 Pokud musí být určitý úkon nebo formalita vykonány v dané lhůtě, kdy tato lhůta začíná?

Každá lhůta má počátek a konec a dobu trvání mezitím.

Co se týká počátku lhůty, v čl. 184 odst. 1 občanského soudního řádu je stanoveno, že lhůty začínají běžet ode dne doručení procesních písemností, nestanoví-li zákon jinak.

Existují však rovněž případy, kdy lze doručení procesní písemnosti, které je stanoveno jako počátek běhu lhůty, nahradit rovnocennými procesními úkony (případy rovnocennosti). Doručení procesní písemnosti, kterým začíná běh lhůty, je tudíž v některých případech nahrazeno jinými postupy, které určují počátek lhůty (např. žádost o doručení procesních písemností odpůrci, podání opravného prostředku nebo doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí). Odchylně od obecného pravidla existují rovněž případy, kdy lhůty začínají běžet od jiného okamžiku, než je doručení, konkrétně od vydání usnesení (konstatování vypršení promlčecí lhůty, doplnění rozsudku); od uznání důkazů (pro předložení požadovaných částek nebo seznamu svědků do pěti dnů), od zveřejnění určitých písemností (pro oznámení o prodeji budovy do pěti dnů).

Co se týká konce lhůty, ten je vymezen jako okamžik, kdy je dosaženo účinku lhůty, což je konec možnosti provést úkon, pro nějž byla lhůta stanovena (povinné lhůty), nebo naopak který určuje/označuje okamžik, kdy vzniká právo provést určité procesní úkony (u prohibitivních lhůt).

5 Může být počátek běhu lhůty ovlivněn nebo změněn způsobem předání nebo doručení písemností (osobní doručení soudním doručovatelem nebo doručení poštou)?

Mezi počátkem a koncem běhu lhůty v zásadě nepřetržitě, aniž by bylo možné jejich přerušení nebo stavení. Důvodem pro přerušení procesních lhůt je však překážka způsobená okolností, která je mimo vůli účastníka, jak je stanoveno v článku 186 občanského soudního řádu. Kromě tohoto případu existují s ohledem na přerušení lhůty další zvláštní okolnosti: (například přerušení odvolací lhůty – článek 469 občanského soudního řádu). Zákon současně stanoví, že procesní lhůtu lze i stavět (například v případě promlčecí lhůty – článek 418 občanského soudního řádu). Je-li běh lhůty přerušen podle článku 186 občanského soudního řádu, začíná po odpadnutí překážky běžet neměnná lhůta v délce 15 dnů bez ohledu na dobu trvání přerušeného běhu lhůty. V případě stavení lhůty pokračuje běh lhůty od okamžiku, kdy bylo stavení ukončeno, a započítává se i doba, která uplynula před jejím stavením.

Podle článku 183 občanského soudního řádu se má za to, že procesní písemnost podaná v zákonné lhůtě doporučeně na poště nebo u expresní kurýrní služby či zvláštní doručovací služby byla podána ve stanovené lhůtě. Rovněž písemnost, kterou zúčastněná strana podá v zákonné lhůtě u vojenského útvaru nebo na správním úřadě v místě, kde je dotyčná osoba zadržena, se považuje za podanou ve stanovené lhůtě. Jako doklad o dni, kdy zúčastněná strana zahájila úkon, se uznává stvrzenka pošty a registrace nebo potvrzení expresní kurýrní služby, zvláštní doručovací služby, vojenského útvaru nebo případně správního úřadu v místě zadržování zúčastněné osoby na podané písemnosti.

6 Pokud výskytem události počíná lhůta běžet, započítává se den, kdy k události došlo, do výpočtu lhůty?

Podle článku 181 občanského soudního řádu se lhůty vyjádřené ve dnech počítají podle výlučného systému, tj. podle volných dnů, nezapočítává se den, kdy lhůta začíná běžet (*dies a quo*), ani den, kdy končí (*dies ad quem*), a použitelnými pravidly jsou pravidla stanovená v souvislosti s počátkem lhůty, která jsou uvedena v bodě 4.

Lhůty vyjádřené ve dnech se počítají vždy v celých dnech, písemnost však lze podat pouze během úřední doby podatelny soudu. Toto zkrácení lhůty však lze eliminovat zasláním procesní písemnosti poštou, přičemž pracovník pošty uvede datum a způsob doručení písemnosti příjemci. Viz rovněž odpověď na otázku č. 4.

7 V případě, kdy je lhůta vyjádřena ve dnech, započítávají se do uvedeného počtu dní kalendářní, nebo pracovní dny?

Je-li například určité osobě doručena písemnost v pondělí 4. dubna 2005 a má-li tato odpovědět do 14 dní od doručení, znamená to, že dotyčná osoba musí odpovědět do:

- i) pondělí 18. dubna (kalendářní dny) nebo
- ii) pátku 22. dubna (pracovní dny)?

Správná odpověď je ta, že stanovený počet dnů zahrnuje kalendářní dny. Dotyčná osoba musí účinně jednat do 18. dubna včetně.

8 Kdy je tato lhůta vyjádřena v týdnech, měsících nebo rocích?

V souladu s článkem 182 občanského soudního řádu končí lhůty vyjádřené v rocích, měsících nebo týdnech dnem roku, měsíce nebo týdne, který se shoduje se dnem, od něhož se lhůta počítá.

Má se za to, že pokud lhůta začínající 29., 30. nebo 31. den měsíce končí v měsíci bez takového dne, vyprší předchozí den v měsíci.

Lhůta končící v zákonem stanovený svátek nebo v době, kdy služba není dostupná, se prodlužuje do konce prvního následujícího pracovního dne.

9 Je-li lhůta vyjádřena v týdnech, měsících nebo rocích, kdy taková lhůta vyprší?

Lhůta vyjádřená v týdnech, měsících nebo rocích vyprší příslušný den v posledním týdnu nebo měsíci či v posledním roce. Nemá-li poslední měsíc den, který se shoduje se dnem, kdy lhůta začala běžet, končí lhůta poslední den tohoto měsíce. Případá-li poslední den lhůty na den pracovního klidu, prodlužuje se lhůta do prvního následujícího pracovního dne.

10 Připadá-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, či den pracovního klidu je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den?

Ano, připadá-li poslední den lhůty na den pracovního klidu, prodlužuje se lhůta do prvního následujícího pracovního dne.

11 Existují zvláštní okolnosti, za kterých lze prodloužit lhůty? Jaké jsou podmínky pro získání takových prodloužení lhůty?

Článek 184 občanského soudního řádu stanoví, že procesní lhůta je přerušena a ode dne nového doručení začíná běžet nová lhůta v těchto případech: pokud zemřel některý z účastníků; v tomto případě je nová písemnost doručena do místa posledního bydliště zesnulého účastníka jeho dědici, aniž by bylo uvedeno jméno a postavení každého dědice;

pokud zemřel zástupce některého z účastníků; v tomto případě je nová písemnost doručena dotčenému účastníkovi.

S ohledem na účastníka, který není způsobilý jednat nebo má omezenou způsobilost jednat, nezačne procesní lhůta běžet, a pokud již začala běžet, je přerušena do doby, než je ustanovena osoba, která dotyčného účastníka zastupuje, případně mu je nápomocna.

12 Jaké lhůty platí pro opravné prostředky (odvolání)?

Ano, pro jednotlivé oblasti práva byly stanoveny zvláštní lhůty. Obecné lhůty pro odvolání a dovolání činí podle občanského soudního řádu 30 dní. V určitých věcech (zvláštní řízení), například v případě nařízení prezidenta, činí lhůta pro odvolání pět dní, což je kratší lhůta než lhůta pro podání opravného prostředku podle obecného práva.

13 Mohou soudy změnit lhůtu pro dostavení se k soudu nebo stanovit zvláštní datum pro dostavení se?

Odpověď je kladná, což znamená, že v určitých výjimečných případech zákon soudci umožňuje lhůtu prodloužit (např. o pět dní podle článků 469 a 490 občanského soudního řádu s ohledem na odvolání resp. dovolání), nebo ji zkrátit (např. podle článku 159 občanského soudního řádu v souvislosti s lhůtou pro doručení předvolání pět dní přede dnem soudního jednání).

14 Pokud je písemnost zaslána osobě, která má bydliště v místě, kde se prodlužuje lhůta, ale oznámení je učiněno v místě, kde se tato výhoda neuplatní, přijde tato osoba o výhodu prodloužení lhůty?

Podle článku 1087 občanského soudního řádu uplatní soud v občanskoprávním řízení s mezinárodním prvkem rumunské procesní právo s výhradou ustanovení, která výslovně stanoví jinak. Viz rovněž odpověď na otázky č. 5, 11 a 16.

15 Jaké jsou důsledky nedodržení lhůt?

Jak bylo uvedeno výše, nedodržení absolutní lhůty ovlivňuje nepříznivě platnost postupu, zatímco nedodržení relativních lhůt může mít i v případě, že nevede nutně k neplatnosti procesních úkonů, za následek uložení disciplinárních nebo finančních sankcí provinilým účastníkům (lhůty pro vydání rozhodnutí, přípravné lhůty atd.).

Nedodržení procesních lhůt povede pravděpodobně k uplatnění různých sankcí, například: neplatnosti procesního úkonu,

ztrátě lhůty stanovené pro provedení procesního úkonu,

vypršení platnosti žádosti předložené soudu,

vypršení promlčecí lhůty s ohledem na nárok na nucený výkon rozhodnutí,

finančním sankcím,

disciplinárním sankcím,

povinnosti provést znovu nebo pozměnit úkon provedený bez právních náležitostí,

povinnosti poskytnout poškozené straně náhradu škody za porušení procesních náležitostí.

Článek 185 občanského soudního řádu stanoví, že musí-li být procesní právo uplatněno v určité lhůtě, vede nesplnění této povinnosti k zániku nároku, nestanoví-li zákon jinak. Procesní úkon, který byl proveden po vypršení lhůty, je neplatný. Pokud zákon stanoví odklad procesního úkonu o určitou dobu, úkon provedený před skončením lhůty může být na žádost zúčastněné strany prohlášen za neplatný.

16 Pokud lhůta uběhne, jaké opravné prostředky mohou využít účastníci, kteří zmeškali lhůtu, tj. u rozsudku pro zmeškání?

V článku 186 občanského soudního řádu je stanoveno, že účastníkovi, který zmeškal procesní lhůtu, bude stanovena nová lhůta, pokud prokáže, že prodlení je řádně odůvodněno. Dotyčný účastník provede procesní úkon nejpozději do 15 dní ode dne, kdy zanikl důvod zmeškání lhůty, a současně požádá o stanovení nové lhůty. Chce-li uplatnit právní prostředky, je tato lhůta stejná jako lhůta stanovená pro podání odvolání. Žádost o novou lhůtu posoudí příslušný soud projednávající žádost týkající se práva, které nebylo uplatněno ve stanovené lhůtě. Je-li zavinění na straně účastníka, procesní prostředky nápravy nejsou dostupné.

Poslední aktualizace: 27/06/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.